

15. 9. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic ICSID

Spory z mezinárodních investic jsou spory tzv. diagonální, kdy na jedné straně vystupuje subjekt mezinárodního práva tedy suverénní stát, na jehož území byla investice učiněna, a na druhé pak fyzická nebo právnická osoba coby investor z jiného státu. Stát v tomto případě nevystupuje jako právnická osoba právě proto, že předmětem sporu je jeho mocenský zásah do práv investora z cizího státu. Způsob řešení sporů z mezinárodních investic vyplývá už z povahy těchto zvláštních sporů. Vzhledem k tomu, že jednou ze stran sporu je právě stát, není vhodné tyto spory řešit před vnitrostátními soudy zejména z důvodu dodržení nestrannosti vnitrostátních soudů. Jako jediná vhodná možnost tedy přichází v úvahu arbitráž.

Tento způsob řešení sporů z mezinárodních investic je upraven převážně ve dvoustranných dohodách o ochraně a podpoře investic, ve kterých si státy předem dohodnou řešení případného sporu v rozhodčím řízení. Takovéto rozhodčí řízení bývá zpravidla před rozhodčím soudem ustaveným ad hoc, kde si každá ze smluvních stran určí svého rozhodce, a které se vede dle zvolených procesních pravidel. Mezi taková procesní pravidla patří např. rozhodčí pravidla UNCITRAL, pravidla ICSID, pravidla ICA v Paříži a jiné. Jako další možnost pro strany sporu se nabízí předložení sporu Mezinárodnímu středisku pro řešení sporů z investic.

Mezinárodní středisko ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes) bylo zřízeno na základě mnohostranné dohody, kterou je Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států z roku 1965 tzv. Washingtonská úmluva. ICSID je jednou ze členských organizací Skupiny Světové banky, jejímž hlavním cílem je usnadňovat smírní a rozhodčí řešení sporů z mezinárodních investic. Sídlem Mezinárodního střediska je Washington D.C. Jak vyplývá z výroční zprávy za rok 2014 v současné době má Washingtonská úmluva 159 signatářských států, z nichž 150 už dohodu ratifikovalo, a jsou tedy plnoprávními členy organizace. Mezinárodní středisko je považováno za přední mezinárodní rozhodčí instituci v rámci rozhodování investičních sporů.

Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic je tvořeno Správní radou a Sekretariátem. Správní rada je řídicím orgánem ICSID a je tvořena z představitelů všech členských států. V jejím čele stojí předseda Správní rady, který je zároveň Prezidentem Světové banky, který však nemá hlasovací práva. Správní rada se schází zpravidla jednou do roka během výročního zasedání Mezinárodního měnového fondu. V čele Sekretariátu stojí generální tajemník, který je volen Správní radou na dobu nepřesahující šest let s možností znovuzvolení. Je zákonným představitelem a vedoucím Střediska a je odpovědný za jeho správu. V současné době funkci generálního tajemníka vykonává Kanadanka Meg Kinnear, zvolená do funkce v roce 2009. Mezi hlavní funkce Sekretariátu patří poskytování

institucionální podpory pro zahájení a vedení řízení před Mezinárodním střediskem, podpora činnosti a správy řízení a financování případů před smírčí komisí, rozhodčími soudy a ad hoc Výbory. Sekretariát rovněž vede seznam smírčích soudců a seznam rozhodců. Každý smluvní stát může do každého seznamu jmenovat 4 osoby, které mohou nebo nemusí být jeho občany. Předseda Správní rady má pravomoc vybrat do každého seznamu po 10 osobách různých národností. Smírčí soudci a rozhodci na těchto seznamech jsou voleni na obnovitelné období 6 let. Takto vybraní smírčí soudci a rozhodci stejně tak jako předseda a členové správní rady požívají soudní imunity a to vzhledem k úkonům, které souvisejí s výkonem jejich funkce vyjma případů, kdy se Středisko imunity vzdá. Seznamy smírčích soudců a rozhodců pak slouží jako zdroj, ze kterého si účastníci řízení před Střediskem mohou vybrat způsob i konkrétní osoby pro řešení investičního sporu.

Washingtonská úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států se pro Českou republiku stala závaznou k 1. lednu 1993. Poprvé se Česká republika ocitla před Mezinárodním střediskem až v roce 2009, kdy byla proti ní podána k ICSID první žaloba ve věci Phoenix Akce Ltd. vs. Česká republika. Žaloba podaná izraelskou společností Phoenix byla tribunálem ICSID vzhledem k nepřislušnosti tuto žalobu projednávat dne 15. dubna 2009 zamítnuta. Izraelská společnost Phoenix koupila dvě české společnosti, které už dříve byly stranami probíhajících sporů. Česká republika argumentovala, že cílem celé transakce bylo jen vytvoření mezinárodního prvku a tedy umožnění řešení probíhajících sporů před Mezinárodním střediskem. Tribunál ICSID dal České republice za pravdu a konstatoval, že v daném případě nebyla investice provedena v dobré víře, protože jediným cílem bylo skutečně jen založení příslušnosti k ICSID. Mezinárodní středisko dále spravuje databázi investičních dohod, mezi nimiž i dohody uzavřené Českou republikou. Do dnešního dne Česká republika signovala 113 dvoustranných investičních dohod, jak plyne z internetové databáze vedené ICSID. Ne všechny tyto smlouvy jsou však doposud platné. Vzhledem k členství v EU došlo u dvoustranných dohod sjednaných s členskými státy k ukončování jejich platnosti z důvodu nadbytečnosti. Komunitární právo a vnitrostátní práva členských států EU zajišťují investorům stejnou úroveň ochrany jako dvoustranné investiční dohody, avšak kromě možnosti zahájit mezi stranami mezinárodní rozhodčí řízení, jakým je i řízení před Mezinárodním střediskem. S ohledem na tuto skutečnost lze předpokládat, že počet sporů před Mezinárodním střediskem pro řešení sporů z investic, kde by Česká republika byla stranou sporu, nebude do budoucna nijak výrazně narůstat.

JUDr. David Řezníček, LL.M.

Mgr. Alena Hejná

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

U Černé věže 66/3
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247

Fax: +420 383 839 361

e-mail: recepce@reznicek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)